

فرهنگ‌سازی

معنویت

نسل جوان

نسرین سُرخول

فهرست مطالب

.....	۹		طلیحه
.....	۱۱		مقدمه

بخش اول : ابعاد وجودی نسل جوان

.....	۱۷		۱. نسل جوان و معنویت
.....	۱۷		جوانان
.....	۱۸		پرورش معنویت
.....	۱۹		فرهنگ سازی معنویت
.....	۲۰		معنویت در لغت
.....	۲۰		معنای معنوی
.....	۲۰		معنویت در اصطلاح
.....	۲۱		نسل در لغت
.....	۲۱		نسل در اصطلاح
.....	۲۱		جوان در لغت
.....	۲۲		جوان در اصطلاح
.....	۲۳		مفهوم معنویت
.....	۲۶		ایمان
.....	۲۷		امید
.....	۲۸		معنویت کاذب در مقابل معنویت حقیقی
.....	۳۳		۱- آرامش خاطر

- ۳۴..... ۲- محبوبیت اجتماعی
- ۳۵..... ۳- شجاعت و نترسیدن
- ۳۸..... نماز
- ۴۰..... اخلاص
- ۴۲..... دعا و راز و نیاز
- ۴۳..... تزکیه و تقوا
- ۴۴..... محبت و اتصال قلبی با اهل بیت
- ۴۵..... رسم سیاسی عبادی حج
- ۴۷..... دل و آرمان گرایی
- ۴۸..... پرورش انسان در نسل جوان
- ۵۰..... حکمت
- ۵۱..... فرهنگ سرمایه مادی معنوی ملت‌ها
- ۵۵..... ۲. نسل جوان و فرهنگ
- ۵۵..... فرهنگ در لغت
- ۵۵..... فرهنگ در اصطلاح
- ۵۶..... مفهوم فرهنگ
- ۵۶..... فرهنگ از دیدگاه مقام معظم رهبری
- ۵۷..... فرهنگ از دیدگاه استاد مرتضی مطهری
- ۶۰..... ۱- فرهنگ مادی
- ۶۰..... ۲- فرهنگ غیرمادی یا معنوی
- ۶۳..... ۳. نسل جوان و مهندسی فرهنگی
- ۶۳..... مهندسی فرهنگی

بخش دوم: خانواده و اجتماع در فرهنگ سازی معنویت

- ۷۱..... ۱. نقش خانواده در تربیت اخلاقی جوانان
- ۷۳..... خانواده و آموزش تعلیم الهی
- ۷۸..... خانواده و الگوی مناسب رفتاری
- ۷۸..... الگو

۸۲	 نظارت خانواده در رشد معنوی جوانان
۹۱	 ۲. نقش اجتماع در مراحل رشد معنوی جوانان
۹۳	 ایجاد روحیه معنوی در بین افراد جامعه
۹۵	 حج و عمره
۹۷	 اعتکاف
۹۹	 مساجد
۱۰۶	 شیوه‌های تبلیغاتی
۱۰۹	 فریضه امر به معروف و نهی از منکر
۱۱۶	 دوره رانی

بخش سوم: نقش مراکز آموزشی

۱۱۷	 در فرهنگ سازی معنویت
۱۱۹	 ۱. علم آموزی، عنصر پیشرفت و پدافند جوانان
۱۲۳	 کسب علم از دیدگاه اسلام
۱۲۴	 رابطه علم و معنویت
۱۳۱	 مراحل تعلیم و تربیت
۱۳۹	 ۲. مدارس، عنصر گسترش معنویت
۱۴۰	 نقش معلمان و مربیان در ایجاد روحیه معنوی
۱۴۴	 اجرای برنامه‌های فرهنگی در محیط مدارس
۱۴۹	 ۱- تهیه صندوق پاسخ به سؤالات دینی
۱۵۰	 ۲- نشریه دیواری
۱۵۰	 ۳- روش برگزاری کمیسیون‌ها و نشست‌ها و سمینارها
۱۵۱	 ۴- برگزاری اردوهای فرهنگی
۱۵۳	 ۳. مؤسسات تربیتی، عامل تربیت اخلاقی جوانان
۱۵۴	 معرفی ارزش‌ها و مقید بودن به آن‌ها
۱۵۶	 سالم‌سازی محیط آموزشی

بخش چهارم: رسانه‌های جمعی

۱. تأثیر رسانه‌های جمعی در رشد فرهنگی جوانان ۱۶۳
- در فرهنگ سازی نسل جوان ۱۶۱
- رسانه‌های ارتباط جمعی ۱۶۵
- ماهیت رسانه‌های جمعی ۱۶۶
- ویژگی‌های مشترک وسایل ارتباط جمعی ۱۶۷
- انواع کارکردهای رسانه ۱۷۱
- کارکردهای رسانه ۱۷۲
۲. تأثیر رسانه‌های جمعی در معرفی ارزش‌های دینی ۱۷۹
- تأثیر رسانه در رفی و تقویت ارزش‌های معنوی ۱۸۰
- معرفی ارزش‌ها در رسانه‌های جمعی ۱۸۰
- وظایف صدا و سیما بر مبنای با تهاجم فرهنگی ۱۸۴
- تقویت ارزش‌ها در رسانه ۱۸۵
- تأثیر رسانه در تبیین ارزش‌ها و هویت دینی ۱۸۶
- تقویت هویت دینی در رسانه ۱۸۷
۳. عوامل آسیب زای معنوی در رسانه ۱۹۱
- نقد عوامل آسیب زای معنوی در مطبوعات ۱۹۲
- مطبوعات وابسته و انحرافات ارزشی ۱۹۲
- سیر تنزل ارزشی سینما ۱۹۸
- نقد عوامل آسیب زای معنوی در تلویزیون و سینما ۱۹۹
- تلویزیون و ارزش‌ها ۲۰۱
- اوقات فراغت جوانان ۲۰۴
- زیربنا سازی فرهنگ ۲۰۵
- راهکارهای تقویت فرهنگ سازی معنویت بر جوانان ۲۰۶
- منابع و مآخذ ۲۰۹

طلیعه

معنویت نیاز فطری انسانهاست. انسان به واسطه بُعد مادی خود در جستجوی طبیعت و راههای دستیابی به بهره‌وری بیشتر از دنیاست تا نیازمندی‌های خود را برطرف سازد. در بُعد روحی نیز نیازمندی‌های او در معنویت جستجو و پاسخگویی می‌شود. معنویت مجموعه صفات و اعمالی است که حال و شور و جاذبه موی و شایند و در عین حال منطقی و صحیح را در انسان بوجود می‌آورد تا او را در رسیدن به پروردگار عالم به طور اعجاب‌آوری پیش ببرد. این حالت درونی به واسطه زمینه‌سازی‌های مختلف در انسان به خصوص نسل جوان برجه می‌آید.

نسل جوان به خاطر لطافت روحی، زمینه بسیار مناسبی برای انس و ارتباط با خداوند را دارند و چون هنوز حب دنیا و وابستگی به لذت‌های مادی در دل جوان رسوخ نکرده، راحت‌تر می‌تواند خود را از دوستی دنیا دور نماید، حب الهی را در دل خویش پرورش دهد که در این زمینه

عوامل متعدد و مختلفی در شکل گیری معنویت تأثیر دارند.

خانواده اولین و مهم ترین عامل شکل دهی و پرورش معنویت در نسل جوان است و چون جوانی دوران قدم گذاشتن به عرصه اجتماع است به همین جهت تأثیر اجتماع را در ایجاد روحیه معنوی در بین افراد جامعه نمی توان نادیده گرفت.

مراکز آموزشی در گسترش معنویت در بین نسل جوان مسئولیت بسیار سنگینی دارند و می توانند بزرگترین نقش را ایفا کنند. امروزه رسانه ها با دار کردن گردهای مشخص و تعیین شده خود تأثیر مهم و فراگیرنده در بین افراد جامعه خصوصاً نسل جوان دارند.

مقدمه

اسلام که جامع‌ترین و غنی‌ترین مکتب آسمانی و منبع پویاترین معارف اسلامی است، بیشترین توصیه را در هدایت و تربیت نسل جوان و رسیدگی و ساماندهی امور آنان دارد. پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله بر این باره فرموده‌اند:

«اوصیکم بالشَّبَّانِ خیراً فانَّهم ارقُّ افئدة»

به شما توصیه می‌کنم که به جوانان توجه و عنایت خاص نمایند و در مورد آنان به بهترین وجه رفتار کنید، چرا که آنان قلب‌های نسیف و پیر فضیلت دارند.

به شهادت تاریخ، اولین و بیشترین استقبال کنندگان از دین مبین اسلام جوانان بوده‌اند و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله همواره بر هدایت و تربیت آنان تأکید داشته‌اند.

جوانی فصل شورانگیز زندگی و مظهر نشاط و سازندگی است. روح لطیف و قلب ظریف جوان جلوه زیبای آفرینش و صحیفه مصطفای هستی است.

جوانان همواره کانون توجه مصلحان و آماج تهاجم مفسدان بوده‌اند، زیرا عالم جوانی همان گونه که منشأ شورانگیزترین تجلیات عاطفی، روحی و بالندگی است. در معرض فتنه انگیزترین آسیب‌های فردی، اخلاقی و اجتماعی نیز هست. بر این اساس، غفلت از تربیت و هدایت نسل جوان، سبب حیران و مایه حرمان دولت‌هاست.

از جمله محیط‌هایی که ارزش‌های انسانی در آن تقویت می‌یابند، محیط خانواده و مراکز آموزشی است. محیط خانه اولین و بادوام‌ترین عامل در رشد و تربیت اخلاقی را در جوانان بوجود می‌آورد و پس از طریق تعامل و ارتباطات پیچیده‌ای که در بین اعضا خانواده ایجاد می‌شود، تأثیر به سزایی در ویژگی‌های اخلاقی آن‌ها و تغییر و تحولشان دارند.

مدرسه نیز زمینه رشد هویت، توانائی‌ها و استعدادهای فرد، تصورات و تجارب مربوط به زندگی جمعی و ارزیابی رفتار شایسته از ناشایسته را فراهم می‌کند و آموخته‌های اجتماعی، عاطفی، اخلاقی و فکری جوانان در خانواده را گسترش و یا اصلاح می‌کند.

عناصر رسانه‌ای نظیر کتب، مجلات، مجموعه مطبوعاتی، صدا و

سیما، ویدئو، ماهواره و اینترنت؛ مقاصدی چون اطلاع‌رسانی، تعلیم و تربیت، اندیشه‌پروری (فرهنگ‌سازی)، هدایت و راهنمایی، افزایش آگاهی‌ها و ... دارند.

رسانه‌ها می‌توانند با دعوت به خوبی‌ها و ارزش‌های اخلاقی چه به صورت مستقیم و چه به صورت غیرمستقیم جوانان را تربیت نمایند.

نسرین سرخول